

16/12

på inkomsterna från professuren. Faran är att professuren i allt högre grad skall bli en bisak.

På vissa områden är situationen delvis en annan. Sålunda har professurerna i juridik i många fall, om också icke genomgående, betydande, med professuren förenade men icke i professorslönen ingående extrainkomster genom avgifter för kurser. Detta är emellertid, generellt sett, ett oting: studenterna tvingas att betala för en undervisning som principiellt skall och erkännes skola vara kostnadsfri.

En djupgående förändring är här påkallad. Professor Blanck yttrade för någon tid sedan i en intervju: "En chef för en stor fysisk eller kemisk institution har ju strängt taget samma ställning som chefen för ett stort verk; chefen för en humanistisk avdelning har ungefär samma krav på sig som exempelvis ett justitieråd. Men säger man att en professor borde ha samma lön som exempelvis en landssekreterare, så tycker folk troligen att det är för-mätet." Professor Blancks karaktäristik är i allo riktig. Men för att uppnå en reform som gör det möjligt för professorerna att koncentrera sig på forskning kräves att de själva frångår sin alltför anspråkslösa attityd; tyvärr är denna ändring svår att åstadkomma, bland annat därför att så många framstående professorer för närvarande lever huvudsakligen på extrainkomster. En betydande höjning av professorernas löner — gärna till justitierådslön, såsom för vissa juristprofessorer — vore ett av de enklaste och säkraste medlen att stödja forskningen.

Statsrådet Wigforss föredrag i radio

förra tisdagen var i sak egenartat. Även i fråga om föredragets tillkomst måste man efter radiochefens förklaring i går ställa sig spörjande. Enligt direktör Hugo skulle hr Wigforss ha anmodats tala om "en riktig deklaramoral". Denna förklaring skulle, fattad efter sin ordalydelse, innebära att hr Wigforss erbjudits tala om en sak — deklaramoral i allmänhet — och begagnat tillfället att tala om en helt annan sak — sina egna deklamationer och den donation till staten som dessa deklamationer småningom resulterat i. Radiotjänst skulle alltså vara helt oskyldig; meningen hade alls icke varit att låta en medlem av regeringen få den speciella ynnest som ligger i att i radion få redogöra för sina deklara-tionsfrågor. Konsekvensen borde vara att Radiotjänst gentemot alla vidhöll principen om granskning av manuskripten; hur skulle det vara om även andra talare i radio följde det höga exemplet och begagnade radioföredrag som föregivits skola gälla allmänna ämnen till personliga och politiska uttalanden?

Men så oskyldig är säkerligen icke hr Hugo och så skyldig är icke hr Wigforss. Ty i radion annonserades hr Wigforss föredrag på det sättet att han sades i ett extra eko koma att göra "ett uttalande i anslutning till finansministerns självdeklaration". Att förväxla denna rubrik med beteckningen "riktig deklaramoral" är knappast möjligt. På en helt ny punkt har alltså hr Wigforss' skattehistoria blivit dunkel: har hr Wigforss eller hr Hugo eller eventuellt båda missförstått syftet med det extra radioeket? På den punkten borde det icke vara omöjligt att få klarhet.

I själva sakfrågan föreligger ett uttalande av generaldirektör Örne. Denne hävdar att finansministern icke bort återbetala ifrågavarande skattebelopp — därmed skulle han ha gjort sig till domare i egen sak —, utan i stället borde ha överklagat taxeringsmyndighetens beslut hos kammarrätten och eventuellt hos regeringsrätten. Det är svårt att instämma i denna rent formalistiska tankegång. Saken är ju den att hr Wigforss, ehuru bosatt i Stockholm, uppburit sådant riksdagsarvode och därjämte erhållit sådant avdrag på sin beskattningsbara inkomst som om han varit bosatt å annan ort. Detta har möjliggjorts genom att han varit mantalsskriven i Göteborg. Men uppenbart är att vederbörande bestämmelser om högre riksdagsarvode och avdrag tillkommit med tanke på personer för vilka genom bosättningen utanför Stockholm vistelsen i denna stad under riksdagstiden blir särskilt dyrbar. Enligt lagens syfte och den allmänna rättskänslan måste avdraget därför under alla förhållanden te sig som ett utnyttjande till

det yttersta av lagens bokstav. Detta utnyttjande blir än mindre tilltalande än eljest då den person varom fråga är dels har höga inkomster, dels är finansminister och dels slutligen som sådan särskilt ivrar för beskattning av höga inkomster. Mot detta resonemang kan möjligen invändas att hr Wigforss tvangs att bosätta sig i Stockholm på grund av att han blev finansminister och icke visste hur länge han skulle behålla denna syssla. Men invändningen håller icke, ty hr Wigforss var sedan många år bosatt i Stockholm och permanent tjänstledig i Göteborg då han i september 1932 blev finansminister.